

21. november 2005
TEM

Referat for landsmøde i
Dragt- og tekstpuljen
Odense 8. september 2005
Kl. 10-15.45
Referent: Tove Engelhardt Mathiassen

Kære alle!

Allerførst tak til værter og indlægsholdere, som tilsammen skabte et rigtig spændende møde!

Vi mødtes på Bymuseet Møntergården og gik herfra til Fyns Kunstmuseum, hvor kunsthistoriker Nana Kildemoes viste om i udstillingen "Alt dandser, tro mit Ord!". Udstillingens titel er et H.C. Andersen citat, og der var megen god kunst at se. Se www.odmus.dk for mere information. Udstillingen er arrangeret i samarbejde med kunsthistoriker cand. mag. Ole Nørlyng og Thorvaldsens Museum. Temaet er dans i antikken og guldalderen, hvor borgerskabet fortolkede de antikke idealer og den kropslighed, der fulgte med indenfor det apollinske og det dionysiske princip. Nana Kildemoes kom omkring emnets mange aspekter af kropslighed, hvor borgerskabet i attitudekunsten ønskede at udtrykke følelser med kroppen. Fascinationen af det eksotiske og det folkelige gav sig udslag i genrebilleder med dans og karneval som tema. Der var mange slags dragter at se i de udstillede værker.

Dragtpuljemøde:

1) Kirsten Jørgensen fortalte om dragt- og tekstilsamlingens nuværende status i den museale virkelighed i Odense Bys Museer. Der forsøges ikke i emner med forbindelse til tekstil og dragt, og genstandene bruges ikke til udstillinger i øjeblikket. I Den fynske Landsby arbejder systuen med dragter, som Kirsten kaldte "det muliges kunst". Gode idéer til systuen om perioden

omkring 1850 efterlyses hos dragtpuljens medlemmer. Desuden fortalte Kirsten om Odense Bys Museers overgang til Regin, hvor hun deltager aktivt med at indtastning af registreringskort.

2) Charlotte Paludan: Om min forskning i dansk tekstilindustri i 1700tallet med henblik på publicering af en prøvebog fra 1765.

Charlotte har siden 1970 forsket i og omkring et stykke spændende, fransk industrispionage fra 1765. Det drejer sig om en prøvebog med prøver fra 22 større, navngivne danske tekstilmanufakturer og et mindre antal fra mindre virksomheder. Prøvebogen blev til på foranledning af den daværende franske ambassadør og befinder sig i dag på et fransk arkiv. Bogens hovedvægt ligger på de københavnske manufakturer, hvor for eksempel Fabrique Royale er repræsenteret med 33 forskellige prøver. Bogen giver et godt indblik i variationen af produkter på det pågældende tidspunkt, og Charlotte lægger sine forskningsmæssige snit ind i perioden med dens bevidste industripolitik fra 1730'erne og udvælger bestemte manufakturer at gå i dybden med. Forskningen har hidtil fokuseret på de mange lykkeriddere, der kom til Danmark i perioden under Christian VI, hvor der var privilegier for udlændinge i form af fri rejse, skattefrihed m.m. Charlotte arbejder med et andet fokus, nemlig de vellykkede fabrikker, som der ikke er mange skriftlige kilder på. Charlotte arbejder frem mod en publicering.

3) Joy Boutrup: Flettede snore på dragter, punge og segl.

Joy, der er tekstilingeniør, fortalte om og demonstrerede sin eksperimentelle forskning i løkkeflettede snore. Løkkefletning er en teknik uden redskaber, og den har været anvendt globalt og fra forhistorisk tid. Tidligst kendte fund er fra Israel dateret til ca. 1400 år f. Kr. Snorene kan være helt enkle eller med stor kompleksitet, som ifølge Joy er nemme at udføre! For eksempel et flerfarvet mønster med flere partier, som skifter plads på en kompakt snor med fire sider. Fra 1400tallets England findes skriftlige kilder, og Victoria & Albert Museum i London har prøver fra 1600tallet udført af adelsdamer. Snorene findes på forskellige genstandsgrupper specielt kan dokumenter med vokssegl være en relevant kilde, fordi seglsnore ofte er løkkeflettede. I Schweiz, Holland og Belgien findes de på relikviepunge, og i Dalarna eksempelvis har tre personer arbejdet sammen om løkkeflettede remme til rygsække. På www.LMbric.com kan man finde flere oplysninger. Det er en hjemmeside, som Masako Kinoshita bestyrer, og hun samler og publicerer oplysninger om kilder m.v. På denne side har Joy Boutrup og Katia Johansen publiceret possementen på Frederik III's polske dragt, og skotske seglsnore fra 1590 er publiceret samme sted.

4) Stella Steengaard: Redskaber og farvenuancer.

Stella, som arbejder på frivillig basis på Middelaldercentret på Falster, er erhvervsfaglig væver og kommer fra en farverfamilie. Stella fortalte om sine forsøg på centret med farveredskabernes, grydernes, påvirkning af farven på uldgarn. Farverboden er bygget efter et forlæg fra et hus ved Themsen, og centrets fokus i 2005 er året 1395. Stella demonstrerede sine forsøg på uld fra Gotlandsk Pelsfår og Leicester med deres forskellige fibre og naturlige farvenuancer. Til forsøgene blev anvendt rejnfan og brakvand samt henholdsvis jerngryde og bronzegryde med fortinning. Stella arbejdede såvel med for- som efterbejdse og opnåede 64 farvenuancer på én farveplante. Det var tydeligt, at metalsaltene fra gryderne havde sin effekt.

5) Ellen Elisabeth Jensen: Forslag om fyraftensmøde på Værløse Museum i den nye særudstilling: "Nøjsomhedstøj og klinkede skår". Fokus for tekstilerne i udstillingen var det grimme og slidte tøj. Tøjet var lappet, stoppet og omsyet. Ellen inviterede dragtpuljen til et særarrangement. Se bilag 1.

6) Kirsten Schmidt pegede på Søllerød Museums særudstilling om visitkortæsker, som om noget viser kunsten at præsentere sig. Udstillingen havde kun kort tid tilbage 8. september.

7) Tove Engelhardt Mathiassen (meddelelser fra medlemmer)

7a) Lise Skov fra Handelshøjskolen vil på vegne af arrangørgruppen bag konferencen "Fashion and dress cultures" i København 26.-28. oktober præsentere dragtpuljens medlemmer for et forslag om et nyt forskerforum. Se bilag 2.

7b) Hilsner fra Københavnergruppen: Turen til blev Lund aflyst på grund af for få tilmeldinger. På arrangørgruppens vegne blev mødedeltagerne spurgt, om det var nemmere at tage af sted en lørdag. Svaret var ja.

8) Tove Engelhardt Mathiassen: Ventetøj i 150 år. 10. september åbner Den Gamle By en udstilling om ventetøj. Den er berammet til at vare til 20. november 2005. I forbindelse med udstillingen er der et online-katalog på dette link:
www.dengamleby.dk/acrobat/ventetoejkatalog.pdf

9) Nyt fra arbejdsgrupperne og nyt om hjemmesiden.

9a) Terminologi/registrering-gruppen:

Joy Boutrup udarbejder struktur på databasen og skabeloner for indtastning.

9b) Forskning:

Arbejdsgruppen forbereder sig til modekonferencen 26.-28. oktober ved at læse bøger af key-notes speakers.

10) Aftaler om næste landsmøde.

Næste møde bliver et 2-dages møde i Jylland i uge 16. Den Gamle By vil gerne være vært og vise sin nye udstilling af dåbs- og småbørnstøj, der åbner 8. april 2006. Kvindemuseet vil også gerne vise sin nye udstilling frem. Puljesekretæren beder de øvrige jyske museer melde ind, hvad de kan vise frem af relevante dragt- eller tekstiludstillinger eller genstande fra magasinerne. Sæt kryds i kalenderen allerede nu ved 19. og 20. april 2006.

Andre forslag til senere møder: Besøg hos virksomheden Hindsgaul.

Med venlig hilsen

Tove Engelhardt Mathiassen (puljesekretær)
Museumsinspektør, cand. phil.

Bilag 1

Mail pr. 16. september:

Kære alle i dragtpuljen!

Værløse Museum inviterer til fyraftensmøde:

Onsdag d. 9. november kl. 17-20. Museet vil byde på en "fyraftensbid", og Ellen Elisabeth Jensen vil vise rundt i særudstillingen "Nøjsomhedstøj og klinkede skår". Tilmelding senest den 7. november kl. 12 på eej@vaerloesemuseum.dk

Transport: H eller H+ mod Farum. Se mere på www.vaerloesemuseum.dk

Pressemeddelelsen følger herefter.

Værløse, d. 25. august 2005

Udstilling om sparsommelighed før og nu

Søndag den 4. september åbner Værløse Museum en ny særudstilling med titlen **Nøjsomhedstøj og klinkede skår**. Det er en udstilling, der i korte træk sætter fokus på sparsommelighed, og på, hvordan begrebet forstås i dag. Med enestående eksempler på omsyet, bemalet, stoppet og lappet hverdagstøj samt fund fra Værløse Genbrugsplads viser udstillingen, hvordan mentalitetsbegrebet 'nøjsomhed' har ændret sig over tid. Findes der nøjsomhed i dag, når man f.eks. kan finde en PH-lampe som genbrug?

Privat samling

Udstillingen er kommet i stand via en henvendelse fra Esther Sørensen, der er privat samler af repareret tøj. Hun rettede henvendelse til Værløse Museum, idet hun tidligere havde glædet sig over museets egne eksemplarer af brugt hverdagstøj. I udstillingen vises både Esther Sørensens og museets egen samling, ligesom der er bidrag fra Kalundborg Museum, Odsherreds Kulturhistoriske Museum, Give-Egnens Museum og Københavns Bymuseum. Fra sidstnævnte museum er der f.eks. udlånt en barnesok fra ca. 1750, syet sammen af andre strømpedele. Sokken er blandt tusindvis af dragtdele, som blev gravet ud ved fund af en 1700-tals losseplads på A. P. Møllers hovedsæde i København, i 2003.

Alle samlinger er udtryk for den del af det levede liv, der sjældent havner på et museum; det "grimme" og slidte tøj, som ejeren/slægtninge ikke er stolte af at vise frem, eller endnu mindre, at skænke til et museum. Som oftest er det slidte hverdagstøj også et udtryk for, at dagligdagen har bestået af hårdt fysisk arbejde. På udstillingen kan man f.eks. se skørter og benklæder, som er lappet netop der, hvor knæene har ligget mod gulvet.

Fra skår til glæde

Til den såkaldte nøjsomhed hørte før i tiden også det klinkede porcelæn. Gik flødekanden, mælkefadet eller en kongelig musselmalet tallerken i stykker, blev den klinket hos klinkemageren. På udstillingen ses – også med hjælp fra Esther Sørensens private samling – helt særlige eksempler på, hvordan man, når uheldet var ude, med drilbor og kramper kunne udbedre de såkaldte 'skår i glæden'. Der er med andre ord tale om en udstilling, der sætter vores eget *smid ud - samfund* i perspektiv.

Ellen Elisabeth Jensen

Forslag til Dragtpuljemøde om nyt forskerforum for mode, dragt og beklædning torsdag d.8.sept

Arrangørgruppen af 'Fashion and Dress Cultures' konferencen i København påtænker at starte et forskerforum for mode, dragt og beklædning. Ideen er at skabe et tværfagligt tværinstitutionelt netværk med det formål at styrke og synliggøre forskningen indenfor feltet: mode dragt og beklædning. Synliggørelsen gælder både internt – i vores respektive institutioner – og eksternt i pressen, hvor forskningen for eksempel helt har været overset i de sidste måneders debat om danske modes internationale succes og ambitionen om, at opgradere modesektoren.

Vores oplæg er, at forskerforum skal være åbent, decentralt styret og projektbaseret. Dets opgaver vil blandt andet være at arrangere konferencer og seminarer, at samarbejde om at skrive og publicere bøger og artikler, samt at sørge for at tværinstitutionelt samarbejde – for eksempel omkring undervisning – bliver lettere.

For at kunne indløse dette program ønsker vi ikke, at forskerforum bliver tilknyttet en bestemt institution. Derfor henvender vi os til jer for at høre om Dragtpuljen vil fungere som vært for et sådant forskerforum. Værtskabet vil først og fremmest indebære, at vi opretter et underdomæne på Dragtpuljens hjemmesiden (med links til forskerforums medlemmer og medlemsinstitutioner) og at vi samarbejder omkring visse projekter og arrangementer samt evt. deler mailing-lister til udsendelse af information og lign.

Jeg vil gerne understrege, at vi stadig er ved at udarbejde vores forslag til forskerforum. Det betyder dels, at vi er åbne for forslag fra Dragtpuljens medlemmer – des at vi ikke kan garantere helt hvilken form forskerforum kommer til at antage og om det overhovedet kan nås at lancere det i forbindelse med oktober-konferencen.

Med disse forbehold beder vi dragtpuljens medlemmer om at tage stilling til om dragtpuljen vil være vært for forskerforum for mode, dragt og beklædning.

Forslaget er stillet af arbejdsgruppen bag konferencen 'Fashion and dress cultures'
www.dkds.dk/forskning/fashiondressconference2005/index.htm

Erik Hansen-Hansen, Informationsteknolog og Visuel Producer
PhD v. Danmarks Designskole E-mail: ehh@dkds.dk

Helle Leilund, Etnolog, Kurator and PhD v. Nationalmuseet E-mail: Helle.Leilund@natmus.dk

Kirsten Toftegaard, Tekstilhistoriker, Kurator ved Kunstindustrimuseet E-mail: kt@kunstindustrimuseet.dk

Lise Skov, Sociolog, lektor v. imagine. Creative Industries Research Centre at Copenhagen Business School, E-mail: ls.ikl@cbs.dk

Louise Fusing, Kunsthistoriker, Kunstindustrimuseet, E-mail: fus@c.dk

Marie Riegels Melchior, Etnolog, PhD v. Danmarks Designskole og Kunstindustrimuseet E-mail: mme@dkds.dk